

Huvudman

Kristianstads kommun
kommun@kristianstad.se

Beslut

Datum 2025-05-02

Dnr 2025:1023

Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Hammars skola i Kristianstads kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kristianstads kommun en anmärkning avseende brist rörande plan mot kränkande behandling. Kristianstads kommun ska senast den **20 augusti 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser trygghet, studiero och motverkande av kränkande behandling i övrigt.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:1023) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2025 inlett en tillsyn av Hammars skola i Kristianstads kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Hammars skola följer gällande bestämmelser inom områdena trygghet, studiero och motverkande av kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektions- och miljöobservationer den 3 och 4 april 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, ordningsregler, ett beslut om disciplinär åtgärd (avstängning) samt en utredning kring elevs

ordningsstörande beteende. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynsbesöket tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/2025. Planen innehåller en redogörelse för de åtgärder som ska genomföras under läsåret för att förebygga och förhindra kränkande behandling. I planen finns ingen redogörelse för hur föregående läsårs planerade åtgärder har genomförts. Rektor uppger i intervju att planen togs fram före rektorns tillträde och att hen därför inte vet varför en sådan redogörelse saknas.

I intervju med elever framkommer att några elever känner igen planen mot kränkande behandling från elevrådet. Representant från elevhälsan uppger att eleverna görs delaktiga i arbetet med planen genom deras inflytande under årets gång i klass- och elevråd. Rektor uppger i intervju att eleverna är delaktiga i uppföljning av planen via elevrådet.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Hammars skolas plan mot kränkande behandling inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Planen mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur föregående läsårs planerade åtgärder har genomförts, vilket är en brist.

I övrigt framgår det av utredningen i ärendet att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för de åtgärder som ska genomföras under läsåret för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt att eleverna görs delaktiga i arbetet med planen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Kristianstads kommuns verksamhet vid Hammars skola uppfyller inte fullt ut författningarnas krav vad gäller plan mot kränkande behandling då planen saknar en redogörelse över hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Eftersom skolans arbete med planen mot kränkande behandling i övrigt uppfyller författningarnas krav bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Kristianstads kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet, studiero och motverkande av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet

I intervju med elever framkommer att de flesta elever känner sig trygga på skolan men att det kan kännas otryggt när elever bråkar med varandra. Eleverna uppger att bråken oftast uppstår på rasterna, främst i anslutning till fotbollsplanerna och vissa elever uppger att matsalen kan kännas otrygg. Eleverna berättar att det finns vuxna ute på rasterna som håller koll på vad som händer och flera elever uppger att det finns vuxna att vända sig

till om de känner sig otrygga. Elever, lärare, elevhälsans representanter och rektor uppger att tryggheten har förbättrats sedan höstterminen.

Samtliga intervjugrupper berättar att skolan följer upp elevernas trygghet dels genom en enkät, dels genom en trygghetsvandring som har införts av nuvarande rektor. Lärare, elevhälsans representanter och rektor berättar att resultatet från trygghetsenkät och trygghetsvandring följs upp och analyseras. Resultatet från enkäten lyfts in i klassernas måldokument kring trygghet och trivsel och klasserna arbetar aktivt med dessa dokument. Flera klasser utvärderar tryggheten varje vecka. Rektor uppger också att inkomna kränkningsärenden används som underlag för analys av tryggheten och planering av insatser.

I samtliga intervjuer ges exempel på olika åtgärder som har vidtagits när det framkommit att eleverna upplever att det finns otrygga platser på skolan, som att fler vuxna ska finnas vid fotbollsplanerna, att fotboll bara får spelas under förmiddagsrasten och halva lunchrasten samt att det har införts tysta minuter i matsalen. Andra exempel på åtgärder som har vidtagits för att skapa trygghet på skolan är klassrumsregler, uppdelning av skolgården i zoner, vuxennärvaro på hela skolgården under rasterna, reflexvästar till personalen, rastaktiviteter, trygghetsvecka, att lärare efter raster pratar med eleverna om hur rasten har varit och hur nästa rast kan bli bättre samt att kurator arbetar med främjande teman i klasserna.

På Skolinspektionens fråga om rektor har fått förutsättningar från huvudmannen att bedriva ett förebyggande arbete för trygghet på skolan svarar rektor att hen inte har det för tillfället. Rektor uppger samtidigt att det har blivit bättre och att hen har fått tillfällig hjälp med det administrativa arbetet. Med tanke på det stora antalet medarbetare som rektor ansvarar för ser rektor ett behov av exempelvis en biträdande rektor vid skolan.

Motverkande av kränkande behandling

I samtliga intervjugrupper uppges att alla vuxna agerar då en elev utsätts för kränkande behandling. När det gäller anmälan om kränkande behandling uppger en representant från elevhälsan att hens uppfattning är att all personal inte anmäler samtliga kränkningar eftersom det är lite oklart vad som utgör en kränkning. Hen uppger dock även att rektorn har tagit tag i detta och att personalen har fått information om vad som ska anmälas. Rektor uppger att hen har lyft frågan om vad som är en kränkning med personalen och att personalen har fått utbildning i detta. Både lärare och rektor uppger att all personal anmäler samtliga kränkningar.

Lärare, elevhälsans representanter och rektor berättar att det för varje anmälan om kränkande behandling startas en utredning där omständigheterna kring händelsen utreds. Lärare och rektor ger också exempel på åtgärder som vidtas efter utredning för att förhindra kränkande

behandling i framtiden, såsom ökad vuxennärvaro vid specifika elever eller platser, enskilt ombyte i samband med idrottslektioner och skapande av sammanhang med färre elever. Rektor uppger att huvudmannen informeras om kränkningsanmälningarna genom deras digitala system för kränkningar. Av förteckning över kränkningsanmälningar framgår att 155 anmälningar har upprättats under en tolv månaders period, varav 119 bedömts utgöra kränkningar.

Anmälan till socialnämnden

Lärare, elevhälsans representanter och rektor uppger att anmälan görs till socialnämnden vid kännedom eller misstanke om att en elev far illa. Rektor berättar att personalen har kännedom om hur anmälan ska göras och att personal kan få hjälp av rektor eller elevhälsans personal vid anmälan till socialnämnden.

Skolans förebyggande arbete för att skapa studiero

Elever uppger i intervju att studieron varierar i klasserna. Flera elever berättar att lärarna arbetar för att det ska vara lugnt i klassrummen, till exempel genom att säga till eleverna att vara tysta, använda olika hjälpmedel såsom skärmar och time-timers, ha tysta minuter samt använda olika rum till eleverna. Flera elever uppger att de tillfrågas kring vad de behöver för en bättre studiero. Eleverna i årskurs två berättar att studieron har förbättrats mycket sedan höstterminen. Lärare och rektor uppger att det generellt råder studiero i klasserna.

Vid intervju med lärare, elevhälsans representanter och rektor framkommer att elevernas studiero följs upp genom en enkät. Resultatet från enkäten lyfts in i klassernas måldokument kring trygghet och trivsel, där studiero utgör en del. Av dokumenten framgår hur eleverna vill att det ska vara i klassrummen och hur det ska uppnås. Klasserna arbetar aktivt med dessa dokument och flera klasser utvärderar studieron varje vecka.

Lärare, elevhälsans representanter och rektor berättar att elevernas upplevelse av studieron analyseras och att förebyggande åtgärder vidtas för att skapa studiero. Exempel på åtgärder är klassrumsregler, gemensamma klassrumsstrukturer, utveckling av det pedagogiska ledarskapet samt lärmiljöer som fungerar för alla elever med tillgång till olika rum och hjälpmedel. Rektor uppger att skolan, efter analys av studieron, har beslutat att starta en särskild undervisningsgrupp. Lärare, elevhälsans representanter och rektor är av uppfattningen att åtgärderna är relevanta utifrån elevernas behov och att åtgärderna har en positiv effekt på studieron.

Ordningsregler

Av samtliga intervjuer framgår att det finns ordningsregler på skolan. Lärare uppger att ordningsreglerna diskuteras på klassråd, att det är

elevrådet som har arbetat fram ordningsreglerna samt att ordningsreglerna revideras efter hand. Lärare, elevhälsans representanter och rektor berättar att det just nu pågår ett arbete med att ta fram nya ordningsregler. Rektor uppger att bakgrunden till de nya ordningsreglerna är att det finns ett behov av att förnya ordningsreglerna i syfte att dessa ska bli aktuella och relevanta för alla på skolan. Rektor berättar vidare att eleverna har fått komma med förslag på regler i klass- och elevråd. Efter att förslagen tagits upp på kommande elevråd kommer rektorn att besluta om de nya reglerna. Ordningsreglerna kommer därefter att följas upp på elevråd, men även på klassnivå.

Utredning och åtgärder vid ordningsstörande beteende

Lärare, elevhälsans representanter och rektor uppger att det finns enstaka elever med särskilda behov på skolan som vid upprepade tillfällen stör ordningen samt att det avseende dessa elever finns pedagogiska utredningar om stödbehov. Rektor uppger att de pedagogiska utredningarna inkluderar det ordningsstörande beteendet samt vilka åtgärder som behövs för att eleven ska ändra sitt beteende. Åtgärder som nämns är ökad vuxen-närvaro, möjlighet att arbeta i eget rum samt enskild undervisning. Elevhälsans representanter och rektor uppger att åtgärderna har lett till ändrat beteende.

Skolinspektionen har tagit del av en pedagogisk utredning och åtgärdsprogram avseende en elev som vid upprepade tillfällen stört ordningen. Det framgår att det ordningsstörande beteendet har utretts inom ramen för den pedagogiska utredningen och i åtgärdsprogrammet finns åtgärder som syftar till att eleven ska ändra sitt beteende. Eleven och elevens vårdnadshavare har varit involverade i utredningen.

Disciplinära åtgärder

Vid flera intervjuer uppges att en elev har stängts av från skolan. Rektor berättar att det är det enda tillfället då en disciplinär åtgärd har använts och att eleven, efter utredning, stängdes av i tre dagar. Skolinspektionen har tagit del av avstängningsbeslutet som rektor har fattat. Av beslutet framgår motivering till avstängningen, att eleven och elevens vårdnadshavare har beretts tillfälle att yttra sig innan beslutet och att huvudman och socialnämnd har underrättats om beslutet. Det framgår även att eleven erbjöds kompensation för förlorad undervisning.

Forum för samråd med eleverna

Vid samtliga intervjuer framkommer att det finns klassråd och elevråd på skolan där frågor som är viktiga för verksamheten och som har betydelse för eleverna behandlas. Till exempel berättar elever och lärare att de pratar om trygghet på klass- och elevråd. En representant för elevhälsan berättar

att lärarna, inför varje elevråd, pratar om elevrådets teman på det klassråd som hålles inför elevrådet. Både elevhälsans representanter och rektor uppger att både planen mot kränkande behandling och ordningsreglerna behandlas i klass- och elevråd.

Rättslig reglering

Skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet. (5 kap. 3 § skollagen)

Motverkande av kränkande behandling

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 6 och 7 §§ skollagen)

Alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. (1 kap. 5 §, 5 kap. 6 § och 6 kap. 5 § skollagen)

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. För varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottar ska huvudmannen se till att det startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Anmälan till socialnämnden

Skolan ska göra anmälan till socialnämnden om rektorn eller personalen får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. (29 kap. 13 § skollagen)

Skolans förebyggande arbete för att skapa studiero

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Ordningsregler

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna. (5 kap. 5 § skollagen)

Utredning och åtgärder vid ordningsstörande beteende

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse ska rektorn se till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Rektorn ska sedan, med utgångspunkt i vad som framkommit i utredningen av eleven som stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Disciplinära åtgärder

Beslut om disciplinära åtgärder ska fattas i enlighet med författningarnas krav. (5 kap. 6 § skollagen)

Rektorn får besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om tillfällig placering av eleven utanför den egna skolenheten inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjligt att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som hen går miste om. (5 kap. 14 § skollagen)

Avstängning får ske endast under den tid som behövs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas. En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår. (5 kap. 15 § skollagen)

Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen om beslutet, och om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras. (5 kap. 16 § skollagen)

Forum för samråd med eleverna

Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för eleverna. (4 kap. 13 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Vad gäller det förebyggande arbetet för att skapa trygghet framgår det av utredningen i ärendet att skolan på olika sätt följer upp och analyserar elevernas trygghet samt att det sätts in åtgärder utifrån en analys av identifierade behov vid skolan i detta avseende. Även om rektorn, med hänvisning till sin nuvarande arbetssituation, uppger att huvudmannen inte gett rektorn förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete för att skapa trygghet visar utredningen inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav i denna del.

När det gäller anmälan om kränkande behandling uppger visserligen en representant från elevhälsan att alla kränkningar inte anmäls, men representanten uppger samtidigt att rektor har tagit tag i detta. Av utredningen i ärendet framgår att rektor har informerat skolans personal om vikten av att anmäla händelser som kan utgöra kränkande behandling och att utbildningsinsatser har genomförts. Såväl lärare som rektor uppger att alla kränkningar anmäls. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte bryter mot författningarnas krav vad gäller att personal ska anmäla kränkande behandling till rektor.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten vid Hammars skola uppfyller författningarnas krav inom övriga delar av området. Ärendet ska därmed avslutas i dessa delar.

X Hanna Lindvall

Beslutsfattare
Signerat av: Hanna Lindvall

X Astrid Arnberg

Föredragande
Signerat av: Astrid Arnberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Yasmin Johansson deltagit.